

Važna strateška presuda Ustavnog suda BiH

Sarajevo, 3. april 2018. – Nevladina organizacija TRIAL International pozdravlja presudu Ustavnog suda BiH kojom se utvrđuje povreda prava na imovinu i prava na pravično suđenje ratnih žrtava vezano za nalog za plaćanje troškova pravobranilaštva nastalih povodom tužbe za naknadu štete.

Na sjednici održanoj 22.marta 2018. godine Ustavni sud BiH usvojio je apelaciju S.A., podnesenu protiv presude Vrhovnog suda Republike Srpske i presude Okružnog suda u Banja Luci u dijelu odluke o troškovima postupka. Ustavni sud je utvrdio da obavezivanje žrtve ratnog silovanja na plaćanje troškova postupka Pravobranilaštva Republike Srpske kao tuženoj u postupku za naknadu nematerijalne štete koju je apelantica pretrpjela predstavlja neproporcionalan i pretjeran teret za apelanticu. Stoga je utvrđena povreda prava na imovinu i prava na pravično suđenje predviđenih Ustavom BiH i Evropskom konvencijom o ljudskim pravima i osnovnim slobodama.

S.A. je bila višestruko silovana od strane vojnika Vojske Republike Srpske tokom jula 1992. godine. TRIAL International ovoj preživjeloj već osam godina pruža besplatnu pravnu pomoć koja je rezultirala osuđujućom presudom počinitelja 2013. godine pred Okružnim sudom u Doboju. Nakon što je preživjela primjenom zastarnih rokova odbijena sa zahtjevom za naknadu štete u parničnom postupku pokrenutom u Banja Luci i nakon što joj je naloženo da plati sudske troškove u iznosu od 3.000 KM, TRIAL International je za njeno zastupanje angažovao advokaticu Nedžlu Šehić. U ovom strateškom slučaju za zaštitu ljudskih prava žrtava ratnih zločina potom je u martu 2017. godine podnesena apelacija Ustavnom sudu BiH koja je rezultirala navedenom presudom.

"Ovo je veoma značajan korak kako za apelanticu, žrtvu seksualnog nasilja u ratu, na koju se odluka primarno odnosi, tako i za sve druge žrtve ratnih zločina koje su se našle u sličnoj situaciji. Sada odgovornost leži na na svim redovnim sudovima širom BiH, od kojih očekujemo da primjenom ovog stava u svojoj praksi konačno počnu skidati ovaj nedopustiv i pretjeran teret sa preživjelih seksualnog nasilja, bivših logoraša i porodica nestalih lica", izjavila je Adrijana Hanušić Bećirović, viša pravna savjetnica TRIAL International ureda u BiH..

Ona je podsjetila da se žrtve ratnih zločina u BiH već duže vrijeme suočavaju sa veoma problematičnom situacijom u kojoj pojedini domaći sudovi zahtijevaju od preživjelih koji su pokrenuli parnične postupke za naknadu štete da plate visoke sudske troškove nastale zbog gubitka spora po osnovu odbijanja njihovih tužbenih zahtjeva primjenom zastarnih rokova. Nažalost ova situacija je doprinjela da žrtve rata, koje najčešće žive na marginama društva i nose u sebi još uvijek duboke traume iz ratnog perioda prolaze kroz dodatnu retraumatizaciju i žive u stalnom strahu da će traženi iznos od njih biti naplaćen, što često dovodi i do pojave suicidalnih misli.

TRIAL International već duži period sprovodi niz strateških aktivnosti vezanih za adresiranje ovog sistemskog problema ratnih žrtava u BiH, uključujući objavu pravne analize implikacija presude Evropskog suda za ljudska prava u slučaju Cindrić i Bešlić protiv Hrvatske na praksu dosuđivanja troškova u postupcima u BiH, slanje zajedičkog dopisa relevantnim institucijama u BiH ispred više od 40 organizacija civilnog društva i udruženja žrtava sa zahtjevom rješavanja ove situacije, te alarmiranja evropskih i međunarodnih tijela o potrebi rješavanja ovog problema.